

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stoba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenci in narodna ravnopravnost.

Z Dunaja 6. febr. [Izv. dop.]

V poslednjem seji budgetnega odseka je bilo notranje ministerstvo na dnevnem redu. Pri tej priliki je g. dr. Vošnjak kazal na krivice, katere se slovenskemu narodu še vedno godé, da si je g. ministerski predsednik uže čestokrat naglašal, da morajo vsi narodi v Avstriji uživati jednake pravice. Slovenci so še v istem slabem položaju, kakor so bili pod prejšnjo vlado. V primorskih deželah se neguje laški in nemški element, da si je tam le peščica Nemcev, glavni del prebivalstva pa slovanski. V uradih so mej Slovenci nastavljeni italijanski ali nemški, slovenščine nezmožni uradniki, v šole se pa sili nemški jezik. Tako vladno postopanje je nevarno za državo, kajti s tem se le „Italia irredenta“ podpira, katera ima svoje glave v Trstu, a v vseh mestecih na Primorskem svoje privržence. Ta veleizdajna stranka zmirom bolj očitno postopa in strahuje ne samo vse italijansko prebivalstvo, ampak vznemiruje tudi Slovence, kateri so vselej zvesti in neomahljivo patrijotični stali za Avstrijo. Tako daleč je uže prišlo, da se v primorskih mestih poštene avstrijski patrijot ne upa več pokazati svojega političnega mišljenja. V dokaz navede govornik več fakt, ki so se prigodili na Primorskem. Vlada pa namesto, da bi „irredentovcem“ malo na prste stopila, se trudi Slovanom v Istri in na Primorskem nemške šole vsiljevati in odbijati od sebe tisti del prebivalstva, kateri svoj avstrijski patrijotizem o vsakej priliki sijajno prikazuje. Dr. Vošnjak dalje opozoruje g. ministra na Koroško, kjer je tretjina ljudstva slovenska, a mej političnimi

uradniki sta le dva ali trije slovenščine zmožni. Tudi na slovenskem Štajerskem se politični in sodnijski uradi branijo slovenske vloge slovenski reševati. Take razmere so nenaravne in naravnost nasprotne vladnim obetanjem, da bodo odslej vsi narodi enakopravni, nasprotne so zakonskim določbam in državnim osnovnim postavam. Govornik tedaj pričakuje, da bode vlada tudi za Slovence izvedla svoj program „jednacij bremen, pa tudi jednacij pravic.“

Poslanec Plener vidi v besedah dr. Vošnjaka osoben napad na cesarskega namestnika de Pretisa v Trstu, kateremu se očita, da podpira veleizdajna početja „irredentovcev“. Zahteva od g. ministra, da odvrne ta napad, ker de Pretisa samega nij tukaj.

Ritter, na Koroškem naseljeni Prusijan in mnogokratni „verwaltungs-rath“, trdi, da se koroškimi Slovencem, katere tudi on zastopa, nobena krivica ne godi.

Dr. Vošnjak odvrne, da nij osoben napad na de Pretisa, ampak le sedanji vladni sistem na Primorskem, ki je po njegovem mnenju popolnoma kriv in le na korist „irredentovcev“. Ritterju odgovarja dr. Vošnjak, da je on pač zastopnik koroških Nemcev, nikakor pa Slovencev, ker po krivičnem volilnem redu so koroški slovenski okraji tako priklopljeni nemškemu, da Slovincem nij lahko moč, svojega zastopnika spraviti v državni zbor.

Potem poprime besedo g. minister grof Taaffe in reče, da se tudi njemu besede dr. Vošnjaka nijso zdele osoben napad na koga, ampak samo navedenje nekaterih fakt, od katerih je deloma uže poprej slišal, in ki jih bode dal natančno preiskati. Če nijso povsod uradniki zmožni deželnega jezika, je

temu morda krivo sploh pomanjkanje tacihi uradnikov, ki bi zmožni bili. Skrbel pa bode, da se odpravijo napake in uslišijo resnične pritožbe.

Popolnjeni Nemec Hausner je prav po nepotrebnem polemiziral proti izreku dr. Vošnjaka, da je vse italijansko prebivalstvo na Primorskem revolucionarno, česar pa dr. Vošnjak nikdar nij trdil.

Dr. Heilsberg je bil tako nesramen, da je dejal, da štajerski Slovenci uživajo popolno narodno ravnopravnost, še celo v čisto nemške kraje da pridejo vladne tiskovine z nemško-slovenskim tekstom.

Dr. Herbst meni, da vlada ne sme v nemar puščati taka očitanja, kakor jih je slišala zoper tržaško namestništvo.

Potem je bila debata končana in so se dovolili zneski za notranjo upravo.

Močno je bilo začudenje, da minister grof Taaffe nij odločneje branil de Pretisa. Tudi oficijozni listi prinašajo zaporedom dopise in članke zoper „irredentovce“ in mej vrstami grajo zoper de Pretisa, da nič ne more opravi. *)

Koroškim rodoljubom v preudarek.

II. **)

V prvem članku trdil sem, da koroška inteligencija ne more reči, da je storila vse, kar bi poleg žalostnih razmer še vedno v povzdigo svojega naroda storiti mogla. Takrat pač nijsem mislil, da bode ob istem času nam so-

*) Primeri dopis v vladnej starej „Pressi“ od dne 6. februarja, ki skoro še huje slika „irredentov“, kakor dr. Vošnjak. Dopis ta se citira v našem današnjem dopisu z Dunaja. Ur.

**) Glej št. 10 „Slov. Naroda“.

Listek.

Nova zgodovina slovanskih slovstev.

(Dalje. *)

Leta 1762 pa zgotovi proigumen Pajsij v Hilenvaru, v samostanu na svetej gori svoje delo: „Istorija slavenoblgarska o narodah i caréh i sojatih bolgarskih i o vséh dějanijah blgarskih“. Kdor je znal čitati in nij zgubil zadnje iskricke svoje narodnosti, čital je, zgrabila ga je tuga narodova.

Početkom tega veka začelo se je narodno gibanje posebno med begunci na Vlaškem. Kupci bolgarski začeli so delati od Dunava do Smirne, začeli so ustanovljati šole; žnjimi začela se je tudi književnost. Kaj so storili možaki take vrste, kaj so morali trpeti, ne čemo opisovati, ali diviti se pa moramo, da

*) Glej št. 28 „Slov. Naroda“.

zijso omogli. Poseben upliv imel je Jurij Venelin; ali vendar je štelo slovstvo bolgarsko do leta 1840 komaj trideset knjig. Leta 1835. ustanovila sta V. Aprilov in N. Palanzov v Gabrovem, mej Trnovim in Šipko, šolo po evropskem izgledu, skrbela sta za šolske knjige. Deset let kasneje bilo uže že 50 takih šol ustanovljenih, nauka se je širila tako, da so imele knjige uže do 2000 naročnikov. L. 1839 napravi arhimandrit Feodosij tiskarno v Solunu, 1840 bolgarski kupci v Smirni, 1843 Srb Ognjanovič v Carigradu. Glavno delo je pa bilo nabavljanje potrebnih šolskih knjig. Učenci izšolani doma vreli so na tuje, v Pariz, v Odeso, v Kijev, v Moskvo, v Bukarest, v Belgrad, na Dunaj in posebno v zlato Prago, da si naberó več vednosti.

Začel se je pa tudi boj za neodvisnost od patrijarha, kajti vse bi ne bilo pomagalo nič, ko bi vladali še dalje fanarijoti; saj je požgal metropolit Trnovski, Grk, še leta 1825

staro biblioteko tamošnjega nekdanjega patrijarhata, ko so jo bili našli slučajno. Še le leta 1870. reši sultan boj s tem, da zapove napraviti poseben bolgarsk eksurhat.

Mej tem začelo se je živo gibanje na slovstvenem polju, časopisov je naraščalo vedno več, pisateljev se je javila obilna množica; do leta 1876 štela je književnost po Jirečku uže nad 800 knjig in 51 perijodičnih spisov.

Kmalu prihrul je hud veter, sever, in popihal je po balkanskem poluotoku in zasijala je zora — upajmo da bode kmalu popolnoma dan. — Okoli narodnih pesnij bolgarskih trudilo se je tudi mnogo pridnih delavcev od Vuka Karadžića sem; tako Bogorov, Grigorovič, Slavejkov, Bezsonov, Verkovič in posebno brata Konstantin in Dimitrij Miladinovci, katera sta morala celo dati svoje življenje za svoj narod. Ostrupljena od svojih sovražnikov fanarijotov, umrla sta meseca novembra 1861 v uječi. Njijna zbirka je najboljša.

vražen nemšk list ravno tako pisal, da se na Koroškem v probujenje narodne slovenske zavesti skoraj nič ne stori. „Deutsche Ztg.“ od 13. januarja piše namreč v podlistku: „es kann behauptet werden, die meisten der windischen gebirgsbauern sind sich ihrer nationalität gar nicht bewusst...., da bis auf wenige ausnahmen eine agitatorische tätigkeit von slavischer seite fehlt“.

Ali ker je uže par dnij kasneje prinesla dunajska „Tribüne“ dopis iz Celovca, da hočejo, kakor se čuje, tamošnji rodoljubi osnovati tiskovno društvo, ki bi izdavalo političen lokalni list, mislili smo, sedaj bode to vendar enkrat drugače. Teško smo čakali, kdaj bode prinesel kateri slovenski list veselo vest: ustanovljeno je! Kajti, če uvidijo silno potrebo takega lista, gotovo ne bodo čakali novega leta, nego bodo ga kolikor najprej začeli izdavat. Saj je uže skrajni čas za to! Pa mesto take vesti pride nasprotna, nemila*): „nič se ne bo zgodilo!“ Če so res gojili misel nekaj storiti za svoj narod, premislili so si zopet, trdeč: nemogoče je! Ker upamo, da še vendar nij stvar tako gotovo zavržena, dovolil sem si še enkrat o tej zadevi spregovoriti.

Skrbi vas, „kje bi se dobilo mej zaspanimi koroškimi Slovenci potrebno število naročnikov?“ V začetku res ne bo imel list do par tisoč naročnikov, kakor jih ima baje na pr. „Slovenski Gospodar“; pa kdo trezno misleč bo tudi to pričakoval? Toliko pa se jih bo gotovo dobilo, da bo mali lokalni list mogel izhajati, če se naprosijo možje (poverjeniki), ki bi ga priporočali ljudstvu in naročnino pobrali in odposlali. Družba sv. Mohora je vendar dobila na ta način mej „zaspanimi“ koroškimi Slovenci, če se ne motim, do 3500 udov. Zakaj ne bi list kaci 1000 ali vsaj 500 naročnikov mogel dobiti? Mislim pa tudi, da vas bodo i drugi Slovenci podpirali, da pristopijo tiskovnemu društvu ali se vsaj naroče na listič. Ravno to velja tudi o čitalnicah, katerih je tako velik broj. Podpore dobite tudi zunaj Koroške, samo začeti morate; če ne začnete, némajo drugi kaj podpirati.

Urednika ne bi bilo moči najti, kateri bi bil popolnoma neodvisen? — Zakaj ne? Uradnik ali učitelj res morda ne bi lahko bil. A če nij družega, saj ima, hvala Bogu, naš narod še jeden stan, ki nij od nobene vlade odvisen, ki je dozdej vedno kazal, da ima srce za narod in njegove potrebe. Namreč duhovenski stan.

*) Dopis iz Celovca v št. 23 „Slov. Naroda“.

Največ hrupa je pa prouzročila zbirka Verkovičeva, ali kakor se vidi je mistifikacija; vendar pravda do sedaj še nij dognana, 250.000 vrstic jih leži pri jugoslovenske akademiji v Zagrebu, učenjaki bodo morali še le pregledati na novo, koliko izmed teh je res narodnega blaga.

Srbi in Hrvatje so isti narod, loči jih le zgodovina, vera in pismo. Tudi njihova književnost počenja s pokristjanjenjem. Za pravoslavni del naroda bilo je dobro, da se je mogel opirati koj v začetku na slovesnost bolgarsko; cerkveni jezik postal je tudi pismeni; zato so prejimali Srbi od svojih bratov ne le liturgične knjige ampak tudi vse drugo, kar se je rodilo izvirnega pri Bolgarih in kar so preveli iz grškega jezika. Ko je propala književnost bolgarska, ohranila nam je srbska in ruska stare proizvode, kateri nam kažejo še dandenes, da je imelo upliva na nje narečje pisateljevo. Zato nahajamo pri

Ali nij „Gospodarjev“ urednik duhoven? Kar je v Mariboru možno, zakaj ne bi bilo v Celovci? In na dalje: naj bode urednik kdor hoče, tihi sodelavci so lahko tudi „odvisni“ možje.

„Mnogo težje je tukaj v tem oziru, kakor povsod drugod“. — Verjamemo! Gotovo pa je, da še to postaja vedno težje in težje, in če se sedaj še ne upate lotiti dela, kasneje se celo ne bode več upali. Vse upanje stavite na stalno pravično vladu; kaj pa če še ta sedanja pade, pa pride zopet nam odločno sovražna na krmilo? Držite se še vedno stare svetopisemske tradicije, da bode enkrat vstal mesija, da bode od zgoraj prišel, do tedaj pa naj spi in sanja ljudstvo, naj se okrepuje za delo, katero ga čaka. Mej tem čakanjem pa se pomika nemška meja vedno bolj proti jugu, nemštvo vedno silneje izpodkopuje naša tla na Koroškem, in bati se je, da se koroški Slovenci ne zbudijo, tudi ko bi res prišel mesija.

Kako gotovi se čutijo Nemci, da jim slovenska Koroška ne uide več iz žrela, kažejo nam besede, s katerim končuje oni spis v „Deutsche Ztg.“ od 13. januarja: „gelingt es massgebenden orts die verhältnisse günstig auszunützen, so dürfte die zeit nicht zu ferne sein, in welcher statt der Drau die Save die grenze bildet zwischen Deutschen und Slovenen!“

J. D.

O iste stvari nam je došel tudi dopis iz Koroškega, ki ga naj kar tu pristavimo, glasi se:

Gospod A. D. je v svojem v 10. št. „Slovenskega Naroda“ priobčenem članku „Koroškimi rodoljubom v preudarek“ pravo struno zadel. Res skrajni čas je uže, da bi se naše slovensko ljudstvo sprebudilo, ter se mu oči odprle, da bi izprevidelo kakšni prijatelji mu so naši nemški laži-liberalci in katera je njih prava namera.

„Ustanovite si tiskovno društvo v Celovci ter osnujete si lokalni list, kateri naj bi koroške Slovence probujal in podučeval“ tako nam svetuje g. A. D. To je srečna, izvrstna misel, dal Bog, da bi se kmalu uresničila. Ustanovitev takšnega društva in po njem lista ne bila bi težka, ako bi se naša inteligenca in te je precej — združiti hotela. In ustanoviti moramo tak list, kajti to je jedini pomoček odvrčati požrešne navale nigdar sitega germanstva. Narodovo izobraževanje mora biti naše inteligenči dolžnost, ako te ne izpolni, zadene vsa krivda le njo, če se slovenski del Koroške narodu slovenskemu izgubi!

V prvi vrsti se mora naša rodoljubna duhovščina dela lotiti in če hoče uspešno delovati, mora popustiti svoj dosedanji koroški „lei lossen“, kateri nam je uže tolikanj škodoval. Saj bi pa tudi nigdar ne bili tako zaostali, nigdar bi se birokratstvo naše ne bilo upalo tako brezobzirno ponemčevati slovenskega seljaka, ako bi se ne bili vedno držali starega „lei lossen“. Popustimo ga, ter začnimo s prerobenimi, okrepanimi močmi delovati!

Domoljubni učitelji koroški, kolikor vas je, predramite se! Pomagajte narodu svojemu po sedaj tako zatiranemu, gotovo vam bode hvaležen. Odvrzite ves strah, proč z letargijo, ter pokažite svetu, ka nij resnična trditev, da število narodnih učiteljev koroških lahko na prstih ene roke sešteješ. Podučujte kmeta, ulivajte mu v srce ljubezen do milega materinega jezika in do naroda slovenskega. Pri-povedujte mu, da nemški liberalci nij prijatelj kmetiškega stanu, ter se ne strašite jeze nasprotnikov naših, prazna pena je, katera se sama prši. Stopite v kolo narodnih braniteljev, ter pomagajte po svoji moči, da se omenjena ideja kmalu uresniči.

Naše inteligenči pa zakličemo: Hajd' na delo! Osnujmo si tiskovno društvo in slovensk majhen lokalni list! Dela nas čaka dovolj in tudi težkega, a ne obupajmo! Trda je sicer ledina, katero nam je izorati, a pogum velja! Ne strašimo se, ako uspeh ne bode tako nagel, kakor si ga želimo; počasi a tem gotovejši bomo svoj smoter dosegli. Vsekako pa moramo popraviti škodo, katero smo v dosedanji svoji nemarnosti narodu našemu učinili; rešiti nam je kmeta našega iz oblasti nemškega Mihelna. In v to pomozi Bog!

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 5. febr. [Izv. dop.]

V „Vaterlandu“ je bila brati neka notica baje od uda Hohenwartovega kluba, da nekateri člani tega kluba nijso z njegovim postopanjem zadovoljni ter da hočejo ustanoviti poseben katolišk klub. Vsled tega je nastalo v judovskih listih veliko veselje, češ, da je razpadla večina, da se vlada potem ne more držati in da spet stara klika pride do krmila. No stvar nij tako huda. V vsacem klubu so več ali menj različna mnenja o posameznih stvareh, tako tudi v klubu desnega centra, a v glavnih točkah so vsi udje jedini. Dozdaj pa tudi nijso bile take stvari na dnevnem redu, da bi mogle poslance razdvajati. V klubu

Srbih bizantinske nazore ne le v knjigi ampak tudi v vsakdanjem življenju srbskih velikašev. Saj so občevali najprej po Bolgarih kasneje pa sami s Carigradom in so se seznanili s knjigo in z navadami in ceremonijami, kakor je bila kasneje Nemcem Francoska uzor, po katerem so se gladili in likali, tako je bil carjem srbskim uzor dvor carigradski. Prejeli nijso samo dobrega, naučili so se tudi zlega; carji so posnemali ceremonije bizantinske, pisatelji pa pisavo, obadva sta se pa učila prezirati ljudstvo. V knjigi navajamo posebno legend, bogoslovnih knjig in uže znanih romanov. Kakor o legendah svetnikov pisali so pisci tako imenovanih „žitij“, životo, pisov vladarjev in drugih odličnjakov; prve posebne, vladarje duhovne in posvetne, slavili so radi tudi kot „svetnike“. Prvi je pisal car Stefan Prvovenčani: „žitije“ svojega očeta Štefana Nemanje, tako je pisal tudi sveti Sava (rojen l. 1169, umrl l. 1237) životopis svojega očeta

in poleg tega mnogo bogoslovnega, „typik“ svojemu samostanu in mnogo družega. Njega slavijo Srbi tudi za to, ker je storil mnogo za izobraževanje ljudstva; on je ustanovil tudi slavni samostan Hilandar („Vilindar crkva“ v narodnih pesmah) na svetej gori, kateri je ostal središče književnega delovanja tudi za časa propasti carstva srbskega. Žitija so pisali tudi Domertijan, in nadbiskup Daniel s svojimi učenci. Poslednjemu pripisujejo „Carostavnik“ („knjige caroslavne“ narodnih pesmi). O pisavi teh zgodovinarjev sodil je najostreje Hilferding; graja posebno priliznenost teh pisateljev. Žitije Stefana Dušana, najmočnejšega carja nijso pisali, ker ga je izobčil iz cerkve carigradski patrijarh, ker je bil ustanovil srbsko patrijarhijo. Ravno tako nemamo dostojnega zgodovinskega popisa o zadnjem carju Lazarju.

(Dalje prih.)

še tedaj govora nij bile o tem, da hočejo nekateri poslanci se iz njega ločiti in upati je, da tudi v prihodnje ostanejo vsi skupaj, da si so včasih v menj važnih vprašanjih različnega mnenja.

Trije predmeti so, o katerih se je dozdej največ govorilo v klubu in sicer: novi gruntni davek, poboljšanje žalostnih razmer kmetijskega stanu in šolske postave, pa pri nobenem teh vprašanj se nij kazalo tako nasprotje, da bi skupno delovanje nemogoče bilo. Pravijo, da omenjeni članek „Vaterlanda“ je iz peresa nekega tirolskega poslanca (bar. D.); mogoče, pa tirolski poslanci sami trde, da nijso zadovoljni s to izjavo in da se še sami med seboj nijso pogovarjali o kakem izstopu iz kluba. Ostali nemški poslanci iz Zgornje Avstrije, Štajerskega itd. pa oščljivo odbijajo od sebe sumničenje, da bi oni nameravali razdirati dozdanjo klubovo edinost. Judovski listi so se tedaj prezgodaj veselili in bodo morali uže še nekaj časa trpeti sedanjo vladu!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. februarja.

Mi kar ne moremo razumeti, zakaj nemške ustavoverne novine toliko halabuke in vpitja delajo zaradi tega, ker se je slišalo, da bi mogoče bilo, da se **Hohenwartov** klub razcepi v dva? To bi pač nemškim ustavovercem nič ne koristilo, avtonomistom pa nič ne škodilo. Vlada Taaffejeva, bi imela namesto treh, potlej štiri klube pred soboj, ki bi jo podpirali, to bi bilo vse! Saj ima tudi ustavoverna stranka več klubov, ti so: „fortschritt“, levica, demokrati, Rusini.

Dr. Meznik in Lemayr sta imenovana za dvorna svetovalca pri **upravnem sodišču**, kakor smo uže zadnjič po telegramu poročali. Meznik je češki poslanec, Lemayr je v ministertvu za nauk hudo za nemštvo deloval. Zato ga ustavoverci k „mučenikom“ prištevajo ter pravijo, da so ga iz naučnega ministertva izpodrinili Čehi ter „ultramontani“. — Vsakako je dobiček za Slovane, da se taki ljudje, kakor Lemayr iz ministertev odpravljajo.

Vnanje države.

Ruski kancelar knez Gorčakov se vrne aprila meseca v Peterburg ter bode slovesno praznoval petindvajsetletnico odkar je kancelar ruske države.

Dvomljivo je, ali bodo evropski poslaniki dosegli kaj pri **turški** vladi, ki zdaj terjaja, da morajo Grki prenehati z oroževanjem, potlej bode stavila še-le svoje predloge.

Peterburgsk list prigovarja Francozom, naj vzmó Grkom one velike nadeje, katere je Francoska v Grkih gojila, potlej da bodo evropske vlade uže toliko pritiskale na Turčijo, da bode ta dosti koncesij dala Grkom.

Iz **Aten** poroča zadnji telegram 6. febr.: V grške narodnej zbornici je bila sprejeta postava, da se ima to leto grška vojska na suhem na 82,824 mož povišati. — Iz Carigrada pa javljajo, da so Turki v Tesaliji in Epiru postavili vojsko 100.000 mož, a delajo še rezervo 40.000 mož.

Tako viharne seje **angleška** spodnja zbornica uže dolgo nij imela kakor je bila ona od 3. t. m. Vsi Irce so bili ta dan suspendirani ali izključeni za tisto sejo iz zbornice ter se silo ven spremljevali. In ko so parlamentni policaji zadnjega Irca spremili iz dvorane, odbravali so angleški poslanci navdušeno ta čin. Ker je zbornica potem sprejela Gladstonovo resolucijo zoper irske obstrukcionista, zdaj Irce debat ne bodo mogli več zavlačevati.

Mihael Davitt, osnovatelj irske deželne lige, je bil l. 1870 zaradi veleizdajstva obsojen na 15 let uječe a je bil potem 1877. l. izpuščen s „ticket of leave“, z „izpuštilnim pismom“, katero pa sme vlada nazaj vzeti, kadar se jej poljubi. To je ona zdaj storila in Davitt zopet v uječi sedi. Zadostiti bode moral zdaj kazni od 1870. Zapor tega obsojenega Irca Davitta,

dal je drugim Ircem povod, da so demonstrirali zoper celi parlament in zato izključeni bili. Tako je Parnell zahteval, naj parlament Gladstona ne posluša.

V **pruskem** deželnem zboru je Bismark 4. t. m. oglasil se in odgovarjal na ostre napade Richterjeve glede finančne in gospodarstvene politike Bismarkove. Bismark je kazal na Francosko, kjer dajejo indirektni davki toliko dohodka in dejal, da ga je sram, če se spomni, kako vse drugače da je na Nemškem. Bismark pravi, da se pri tem mora vprašati: ali smo mi Nemci bolj neumni kot Francozi? „Parlamentaren pesek nam ovira pot“, vskliknil je potlej Bismark in patetično izjavil, da on ne misli nič več na to, da bi odstopil, da se ne gane s svojega mesta, ko bi ga še tako napadali zato ker zdaj ve, kdo bi se nad njegovim odstopom veselil. „Jaz poznam samo voljo cesarjevo in kadar bode cesar hotel, tačas pa bodem odstopil.“

Dopisi.

Iz Kroke 5. febr. [Izv. dop.] V nemem ljubljanskem listu od 1. februarja beremo „Z Gorenjskega“ nekaj zaradi obrtniške šole. Čudno se nam dozdeva, da se vsi drugi kraji za to šolo imenujejo, le Kropa ne, katere dopisnik je vendar prvi sprožil to reč, da je na g. dr. Vošnjakovo dotično interpelacijo v budgetnem odseku minister obljubil ustanoviti obrtniško šolo; tudi so se naši gospodje fužinarji dr. Vošnjaku telegrafično zahvalili. Zdaj naj bi bili Kropa in Kamnagorica popolnoma odstranjeni? Kakšno ima prednost Radovljica za to šolo? Od nemškutarskih Cimbrov še govora nij, mislim da bo vsa domovina zoper to, da bi Tržič šolo dobil. Kakor si morem spominjati, je dopisnik iz Železnikov v „Novicah“ popisoval Železnike kot pripraven kraj zato, in je omenil, da imajo dosti kamena. Vse to ima tudi Kropa, a ima še to prednost, da nij tako oddaljena od železnice kot so Železniki. — Čudom čuditi se pa moramo, da se prav nič ne izve od naših županij v tej zadevi. Ali se kaj potegujejo, ali se jim kaj piše, ali kako?

Iz Gorice 5. febr. [Izv. dop.] Tukaj se je osnovalo društvo domačih in tržaških bogatašev, ki namerava tujcem, ki pri nas prezimujejo, zidati velikansk hotel, kakor so „hotel penzioni“ po Italijanskem in Švicarskem. Skrbljivo bode za vse, česar taki ljudje potrebujejo. Kupiti nameravajo v ta namen „Vilo Formentini“ ležečo pred mestom na cesti proti Soči, kakih 8 minut od Travnika, ki je središče našega mesta. Vila se bode vsa prezidala in dozidali se jej bode dve krili. Potok Kóren se bode premostil, tako da bode prelaz iz mestnega vrta v park bodočega hotela, kar bode ustrezalo tudi Goričanom, ki so si tega uže zdavna želeli. — Februvar nam je prinesel jako krasne, solnčne in tople dneve.

Z Dunaja 6. febr. [Izv. dop.] (Irredenta.) Uže nekoliko tednov sem se po oficijoznih in drugih novinah toliko piše o „Irredenti“ v Trstu, da se je ta stvar v zadnjih dneh nepričakovano močno poostrila, kar je vrlo pripomogel tudi dr. Vošnjak v budgetnem odseku, da se stvar sčisti. Faktum je, da se je irredentovstvo v Trstu in v Istri utrdilo, tu ne pomaga nobeno tajeenje in še žalostnejši faktum je ta, da se nahajajo tudi taki c. kr. uradniki, ki direktno ali indirektno pomagajo irredentovcem.

To, kar je dr. Vošnjak trdil o irredenti v Trstu in Istri, potrjuje od besede do besede tudi oficijozna stara „Presse“ od denes v dopisu iz Trsta. In kaj pravi dopisnik? Čujmo.

„Irredenta nij tako nedolžna cvetka, ona samo ve, da nij še prišel njen čas. Da pa tukaj v Trstu nij močne stranke, ki smatra priklopljenje Trsta k Italiji kot patrijotično delo, to more trditi samo oni, ki ne pozna Trsta. Kdaj je n. pr. naš mestni zbor dokazal svojo avstrijsko lojalnost in ali je to dosti, da zoper irredentovstvo nič nestori? In da svojo dolžnost samo toliko izpolnuje, kolikor velevali vnanja oblika in dostojnost? Da trpi in ignoruje delovanje irredentovcev? Tukajšnji list „Indipendente“ čudovito hladno dela propagando za irredentovstvo pa se zraven čudovito dobro počuti. Ta list ima svojo stolicu v Rimu ter govori samo o Rimu. Vsi tukajšnji časopisi skupaj se toliko ne beró kakor „Indipendente“ in po kavarnah leži po pet eksemplarov tega lista. Očetje in otroci so „irredentovci“ ter govore o „svojem kralji“. Istega mišljenja je večina tukajšnjega prebivalstva, trgovci in obrtniki, ostali so pa iz dobička in brez uzroka indiferentni. Kdor pa leto in dan ničesa nij slišal o irredenti, ta ima posebno dobro spanje.“

Domače stvari.

— (Vošnjakov govor) v budgetnem odseku drž. zbora in o krivicah, ki se Slovencem še zmirom godé, kateri govor mi prinašamo na prvem mestu današnjega lista, odpravljajo dunajski nedeljski listi v svojih poročilih samo s poldrugo vrsto! Kadar je pa treba naš narod psovati, tačas so pa grozno mnogobesedni!

— (Ljubljanskih volilcev zapisnik) leži, kakor zadaj mej oznanili današnjega našega lista mestni magistrat poroča, za reklamacije na ogled.

— (Občni zbor) društva za muziko v Ljubljani zadajo nedeljo nij mogel vršiti se, ker nij bil sklepčen, kajti prišlo je bilo samo 13 udov k zboru.

— (Trgovsko bolniško in penzijsko društvo) je sklicalo zadajo nedeljo ob 11. uri občni zbor v magistratnej dvorani. Zborovati se nij moglo, ker je bilo tako malo udov, da zbor nij bil sklepčen. Se ve da, ko bi bilo šlo zato, izriniti kake narodnjake iz odbora društvenega, potem bi bili prišli nemčurski udje do zadnjega moža; ker pa nij bilo volitev, nijso imeli časa. Občni zbor bode prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer.

— (Instalacija) župnika g. Rozmana pri sv. Jakobu v Ljubljani vršila se je v nedeljo slovesno. S cerkvenih stolpov vihrale so slovenske, cesarske, papeževe in mestne zastave, pri cerkvenih vratih pa je bil postavljen slavalok s slovenskim pozdravom novemu g. župniku. G. Rozman je v lepem slovenskem govoru nagovoril svoje farmane. Cerkev je bila krasno okinčana s cveticami in do zadnjega prostorčka natlačeno polna.

— (Ptujška čitalnica) napravi dne 13. svečana t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani gosp. J. Muršeca veselico, katere vspej je: 1. Overture „Giovana d' Arco“, Verdi. 2. Nedved, „Slovenska dežela“, zbor. 3. „Rondo“, igra na glasoviru, čveteroročno od Humelna. 4. Dr. B. Ipavica, „Občutki“ besede dr. Tomaneve, čveterospev. 5. Lied ohne Worte“ za gosli s spremljevanjem na glasoviru. 6. Dan. Fajgelj, „Grajska hči“, besede J. Zupanove, zbor. 7. Ples. Vstopnina za ude prosta, za neude: osoba 50 kr., družina 1 gld.

— (Za reguliranje Save) na Kranjskem je v posebnem ordinariji budgeta postavljenih 20.000 gld.

— (Iz Istre) se piše v dunajski „Vaterland“, da ako se Trstu in Reki vzame svobodna luka, bilo bi politično vtihotapovanje spodvezano in bi se laški „irredentovci“ sestradali.

— (Tolovaji napali) so mej Kalšami in gornjo Polskavo posestnika J. Pristovnika in ga oropali za 44 gld. 50 kr.

— (Noviimenik lavantinske škofije) razkazuje, da stanuje v 24 dekanijah 465 tisoč katoličanov in 483 duhovnov; mej temi jih je v pastirstvu 378, v družih službah 24, upokojenih je 48, redovniških duhovnov 33, zunaj škofije 10, umrlo jih je v preteklem letu 10. Cerkvá in kapel šteje škofija 674; bogoslovcev je v vseh štirih letih 34 in sicer v IV. letu 3, v III. 6, v II. 13, v I. pa 12. V Maksimilijanišči ali mladeniškem semenišči je 41 gimnazijalcev. — Redovniki — oo. minoriti, frančiškani in kapucini — bivajo v šestih samostanih in poleg njih imajo lazaristi misijonski ustav v Celji. — Usmiljene sestre iz reda sv. Vincenca Pavlanskega bivajo v štirih ustavih; šolske sestre iz III. reda sv. Frančiška imajo tudi 4 ustave. — Zlatomašnikov ima škofija 9.

Dunajska borza 7. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72 gld. 95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74 " 05	"
Zlata renta . . .	89 " 25	"
1860 drž. posojilo . . .	130 " 75	"
Akcije narodne banke . . .	812 " —	"
Kreditne akcije . . .	287 " —	"
London . . .	118 " 80	"
Srebro . . .	— " —	"
Napol. . .	9 " 38	"
C. kr. cekini . . .	5 " 53	"
Državne marke . . .	57 " 90	"

Št. 1562.

(76—1)

Razglas.

Magistrat naznanja, da bo zapisnik volilcev v dopolnenje srenjskega zastopa za leto 1881 v ekspeditu od 7. februarja do 5. marca 1881 v splošni pregled ležal.

Vsak za volitev opravičen ima pravico, zoper ta zapisnik, ako meni, da je kdo, da néma volilne pravice, izpuščen ali ne v pravi volilni razred uvršten, reklamirati.

Ta reklamacija mora pa do 10. marca 1881 magistratu ustmeno ali pismeno gotovo predložena biti, ker na pozneje vložene reklamacije se ne bo več ozir jemalo.

To se hišnikom za-se in da svoje za volitev opravičene stanovalce opomnijo, naznani.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 3. februarja 1881.

Župan: Laschan.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otokline, otrplosti in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (72—1)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „Recept-Buch“, obseajoča navod, kako se oboljša kisle in slabo vino; kako se prireja vino brez grozdja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvari za ceno domačo porabo ali fina butelijska vina, nadalje kako se prireja jabolčnik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, likér, sok od sadja, droži, parfim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mjilo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donajajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri **Maria Hrdlicka**, k. k. priv. Inhaberin, **Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock.** (612—11)

Izdatelj in urednik Makso Armich.

Vabilo.

V nedeljo dné 13. februarja

bode

v J. Klančarjeve restavraciji na Rakeku

tombola in ples;

p. n. vse prijazno vabi

(78)

ODBOR.

Tiskarsk pomočnik,

obeh jezikov zmožen, vzame se takoj v službo pri

(73—2)

W. Blankeju v Ptui.

Tuji.

6. februarja:

Pri **Slonu**: Schirza iz Sachsenfelda. — Brugerman, Klugman, Bock, Engel, Uhlik z Dunaja.

Pri **Malič**: Weiss, Neuman iz Zagreba. — Friedman, Töpfer, z Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarji**: Jezernik iz Zagreba.

Oznaniło za domače zidarje.

Pridne in izurjene

zidarje

sprejme za predstoječ čas za zidanje

(77)

Kranjsko stavbeno društvo.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največša fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pače lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljatvi male svote, katere je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejše repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da **vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.**

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim plošnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v težkih giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim plošnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalne mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

VON

Philipp Fromm. Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

(98—6)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.